

همکاری منطقه‌ای و جهانی (معاهدات ارتباط راه دور)

www.ketab.ir

دانشگاه عالی دفاع ملی

تهران ۱۳۹۷

سرشناسه: کرم‌پور، محمد

عنوان و نام پدیدآورنده: همکاری منطقه‌ای و جهانی (معاهدات ارتباط راه دور) / محمد کرم‌پور /

تهران: دانشگاه عالی دفاع ملی، انتشارات داعا، ۱۳۹۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۹۱-۷۳-۲

مشخصات ظاهری: ۲۶۲ صفحه تک رنگ، جلد رنگی

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا- روابط بین الملل، سازمان های منطقه‌ای، جامعه منطقه‌ای، جامعه

مخابراتی، فناوری اطلاعاتی، نظریه های ارتباطی

پشت جلد به انگلیسی: Regional and Global cooperations (Remote treaties)

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

همکاری منطقه‌ای و جهانی

(معاهدات ارتباط راه دور)

تألیف: محمد کرم‌پور

صفحه‌آرا و حروف‌نگار: هادی فولادی تالاری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۹۱-۷۳-۲

ناشر: انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

بها: ۵۵۰۰۰ ریال

نوبت و سال چاپ: اول- ۱۳۹۷

تیراژ: محدود

ناشر: انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی (داعا)

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی (داعا)

نشانی انتشارات: تهران. ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام،

دانشگاه عالی دفاع ملی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی، تلفن ۲۲۹۷۰۳۴۳

نشانی اینترنتی: www.sndu.ac.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	سخن ناشر
۹	پیش گفتار
۱۳	مقدمه
۲۱	فصل اول: مروری بر نظریه‌های روابط بین‌الملل و سازمان‌های
۲۳	گفتار اول: مروری بر نظریات روابط بین‌الملل
۹۴	گفتار دوم: مروری بر مبانی نظری نهادها و سازمان‌های بین‌المللی
۱۳۳	فصل دوم: نظریه‌های ارتباطی و جامعه اطلاعاتی
۱۳۵	گفتار اول: نظریه‌های ارتباطی
۱۶۴	گفتار دوم: ارتباطات و جامعه اطلاعاتی
۱۹۳	فصل سوم: سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی ارتباطات راه‌دور (APT, ITU)
۱۹۵	گفتار اول - اتحادیه بین‌المللی ارتباطات راه‌دور
۲۳۴	گفتار دوم - جامعه مخابراتی آسیا و اقیانوسیه
۲۴۷	فصل چهارم: نتیجه‌گیری

پیش‌گفتار

در جهان پر چالش امروز همه کشورها در پی تقویت منافع ملی خود تلاش می‌کنند تا از کلیه ظرفیت‌های داخلی و بین‌المللی استفاده کنند. از این رو، طراحی، تدوین و اجرای راهبردهای موثر به منظور دستیابی به منافع ملی حداکثر، همواره دغدغه سیاست‌گذاران، استراتژیست‌ها و تصمیم‌گیران بوده است.

امروزه منافع ملی، توجیهی است برای طرح خواست‌های بین‌المللی دولت‌ها به‌ویژه در سازمان‌ها و اتحادیه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، به‌گونه‌ای که دولت‌ها را در اتخاذ تصمیم‌ها و سیاست‌گذاری‌های خاص در این نهادها، برای تامین اهداف ملی خویش یاری رساند.^۱

امروزه همکاری با سازمان‌ها و نهادهای منطقه‌ای و بین‌المللی به عنوان یکی از مهمترین بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی یکی از مهمترین ابزار مدیریت امور برای بهبود رقابت‌پذیری به‌ویژه در محیط پیچیده بین‌المللی شده است و توانایی در مدیریت موثر آن‌ها برای دولت‌ها یک مزیت رقابتی با ارزش محسوب می‌شود. اتحادیه بین‌المللی ارتباطات را دورگه، بنای آن براساس اصل همکاری بین دولت‌ها و بخش خصوصی است، در میان سازمان‌ها، بین‌المللی منحصر به فرد است. با عضویتی که سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران بخش مخابرات، اپراتورهای شبکه، تولیدکنندگان تجهیزات، شرکت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، سازندگان منطقه‌ای تهیه‌کننده استانداردها (مثل جامعه مخابراتی آسیا و اقیانوسیه) و نهادهای مالی در آن دارند، فعالیت‌های اتحادیه و سیاست‌ها و استراتژی‌های آن بوسیله صنعتی که به آن خدمت می‌کند شکل گرفته و تعیین می‌شود.

در واقع، اهمیت و تاثیر تکنولوژی‌های نوین ارتباطات راه‌دور بر کلیه امور به اندازه‌ای است که همگان را بر آن داشته تا از این محور اساسی رشد و توسعه در عصر جدید نهایت بهره را ببرند. از این رو، کلیه کشورهایی که توانایی انجام تفکر استراتژیک را برای هدایت کشور خود در عصر جدید داشته و اهمیت موضوع را به اندازه لازم درک کرده باشند، با نگرشی وسیع و برنامه‌ریزی دقیق به همراه مطالعات عمیق و گسترده،

سعی دارند تا از این حرکت جهانی عقب نمانده و فعالیت‌های لازم را با برنامه مناسب، انجام و آینده روشنی را برای کشور خود رقم زنند و هم چنین در فرآیندهای تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری منطقه‌ای، بین‌المللی و جهانی مرتبط با این موضوع حضوری تاثیرگذار یابند. در عین حال رشد و تحول امکانات و تکنولوژیهای ارتباطات به همراه تحولاتی که با گسترش حوزه تاثیرگذاری آن حاصل شده است، بسیاری از مفروضات و اصول پیشین را در ساختار روابط و حقوق بین‌الملل به چالش طلبیده است.

لذا با توجه به مختصات عصر حاضر، به دلیل حضور شبکه‌های ارتباطات و تاثیرات آن بر همه جبهه اعم از اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و... و نیز با توجه به نقش سازمان بین‌المللی و جهانی در مدیریت کلیه فعالیت‌های فوق در جامعه شبکه‌ای کنونی، هدف گذاری، معیارسازی، تعیین شاخص‌های اندازه‌گیری برای ارزیابی‌های مختلف که موثران نیز هدایت و راهبری آنها در راستای معیارها و اهداف تعریف شده؛ ضروری است برای تدوین استراتژی‌های تاثیرگذاری و ارتقاء جایگاه و افزایش قدرت چانه‌زنی و تسهیل فرآیند دستیابی جمهوری اسلامی ایران به اهداف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و فنی موجود در این سازمان‌ها و اتحادیه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی ارتباطات راه دور، با بهره‌گیری از عضویت در این نهادها و امکانات و فناوری‌های نوین ارتباطات به عنوان یکی از عناصر قدرت ملی؛ پژوهش‌های علمی و کاربردی متعددی انجام شود.

اتحادیه بین‌المللی ارتباطات راه دور، مهم‌ترین سازمان بین‌المللی در زمینه ارتباطات راه دور است. تصمیم‌گیری این نهاد که حیطه کاری آن بین‌المللی است، تاثیراتی جهانی در حوزه ارتباطات راه دور دارد. از این رو مشارکت کشورها در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های این سازمان، تاثیراتی بین‌المللی برای آنها به ارمغان می‌آورد. ایران از اعضای قدیمی اتحادیه بین‌المللی ارتباطات راه دور است (۱۸۶۹م) و این عضویت برای دولت جمهوری اسلامی ایران موثر می‌باشد، چرا که تاثیرگذاری این سازمان در سطوح بین‌المللی و جهانی به میزان بالایی است. عضویت جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه بین‌المللی ارتباطات راه دور که حدود ۶۰۰ موسسه و سازمان جهانی در

آن عضویت دارند، از اهمیت خاصی برای دولت که تنها چهار سال پس از تاسیس اتحادیه مذکور به آن پیوست، برخوردار است. امتیازات سیاسی، فنی و اقتصادی عضویت موثر در اتحادیه بین‌المللی ارتباطات راه‌دور برای کشور می‌تواند بسیار قابل توجه باشد. در مورد عضویت در جامعه مخابراتی آسیا و اقیانوسیه نیز تا حدود زیادی چنین است. دستیابی به این امتیازات میسر نمی‌شود مگر آنکه با شناخت کامل از محیط این نهادها و با داشتن دیدگاه و راهبردهای مطالعه شده و برآمده از پژوهش، در تعیین معیارها، سیاست‌گذاریها و تصمیم‌گیری‌ها و مدیریت نهادهای مذکور دخالت داشته، منافع کشور را با توجه به اصول بنیادین جمهوری اسلامی ایران در نظر داشت. دلیل برای این موضوع مثالی از نوع تصمیمات و سیاست‌گذاری‌ها در این نهادهاست. اتحادیه بین‌المللی ارتباطات راه‌دور مسئولیت، برنامه‌ریزی و هماهنگی ارتباطات راه‌دور در راسر جهان و تقسیم عادلانه و تضمین استفاده از طیف امواج مغناطیسی و مدار ماه‌راه‌ای ثابت همزمان زمین را که دو منبع بسیار مهم و محدود هستند در میان اعضا برپاشیده دارد و از آن جایی که این اتحادیه اعضا را ملزم می‌نماید تا سلامت ارتباطات ایستگاه‌های ثبت شده رادیویی را رعایت نمایند و همچنین به‌طور مداوم و مستمر مسائل فنی، اقتصادی، علمی و سیاسی ارتباطات راه‌دور را توسط کارشناسان و متخصصین مجرب مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و راه‌حل‌های عملی و فنی را در اختیار اعضا بگذارد. مضافاً اینکه امکان مشارکت در فعالیت‌های اتحادیه بین‌المللی ارتباطات راه‌دور و جلسات گروه‌های مختلف مطالعاتی بخش‌های سه‌گانه و دخالت و اعمال نظر در تصمیمات و اطلاع سریع و آسان از ضروریات و توصیه‌های این اتحادیه برای کلیه اعضا فراهم است. جامعه مخابراتی آسیا و اقیانوسیه که ایران یک سال پس از تاسیس این سازمان (۱۹۸۰) به آن پیوست، مهم‌ترین نهاد منطقه‌ای در زمینه ارتباطات راه‌دور است. تصمیم‌سازی این نهاد که حیطه کاری آن آسیا و اقیانوسیه است، در تصمیم‌گیری‌های اتحادیه بین‌المللی ارتباطات راه‌دور تأثیرات بالا و حائز اهمیتی دارد. از این رو مشارکت فعال و موثر جمهوری اسلامی ایران در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های این سازمان، تأثیراتی منطقه‌ای و در نهایت بین‌المللی به همراه دارد. از آنجا که امور مرتبط با فناوری‌های ارتباطات دور موجب

بروز بسیاری از مسایل و درگیری‌های بین‌المللی شده است، باید نقش بازیگری کشور در نهادهای مربوطه را با داشتن راهبردهای مبتنی بر تحقیق تاثیرگذارتر و عمیق‌تر کرد. هر یک از سازمان‌های بین‌المللی، جهانی و منطقه‌ای پیش گفته، اصول هنجارها، قواعد و رویه‌های تصمیم‌گیری خود را تدوین نموده و می‌نمایند و این روند بر اساس ضرورت‌های نوین، همواره در حال بازبینی و بازتولید است. بنابراین انجام مطالعات تخصصی و کارشناسی در موارد یاد شده، جهت پیگیری منافع ملی و همکاری بین‌المللی اجتناب‌ناپذیر است. کتاب پیش رو بر آن است تا تامین و حفظ هر چه بیشتر منافع ملی کشور را با استفاده از توانایی‌ها، استعدادها و امکانات ارتباطات و فناوری اطلاعات و عضویت کشور در نهادهای جهانی و بین‌المللی به‌خصوص منطقه‌ای ارتباطات راه دور، ارتقاء جایگاه جمهوری اسلامی ایران در این نهادها جهت تاثیرگذاری و استفاده از امکانات مختلف این نهادها، مورد بررسی قرار داده و راهبرد مناسب به‌منظور دستیابی به این مهم ارائه کند. چرا که تنها در صورت داشتن راهبردها و الگوهای مبتنی بر پژوهش، است که می‌توان در راه افزون نمودن منافع ملی قدم‌های اساسی برداشت. نویسنده امید دارد که مطالعه این کتاب بتواند فراز مطلوبی را ارتقاء و اعتلاء سازمان‌های راهبردی را در کشور سرآورد. جا دارد در این جایگاه از ریاست محترم دانشگاه عالی دفاع ملی و معاونت محترم پژوهش و تولید علم دانشگاه و دیگر همکارانشان در بخش تولید و نشر علم که موجب تدبیر این تلاش علمی به کتاب گردید کمال قدردانی و تشکر را نموده و از خداوند متعال بقیات روز افزون این عزیزان را خواستار باشم.

دکتر محمد کرم پور

دانش آموخته مدیریت راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی